

Limiar

Este volume recolle os textos que os relatores e as relatoras participantes expuxeron no desenvolvemento das V Xornadas sobre Lingua e Usos que, so o lema desta volta de Lingua e Docencia Universitaria, tiveron lugar no Paraninfo da Universidade da Coruña durante os días 12, 13 e 14 de novembro de 2008. Máis unha vez as Xornadas foron organizadas polo Servizo de Normalización Lingüística desta universidade en colaboración coa Real Academia Galega e baixo o patrocinio económico da Secretaría Xeral de Política Lingüística da Xunta de Galicia.

É esta xa unha cita consolidada dentro dos espazos existentes en Galicia para o debate e a reflexión ao redor da cuestión da lingua galega, como demostra o grande interese que nunha ocasión máis volveu espertar entre a comunidade universitaria e docente e o público xeral do país. Foron preto de duascenas persoas as que, cando menos nalgunha das súas tres xeiras de traballo, se achegaron até A Maestranza para asistiren ás conferencias e ás mesas redondas programadas.

Se en tres das edicións anteriores –a primeira, a terceira e a cuarta– as Xornadas, na medida en que a universidade non pode ser allea ao medio en que se insire, se centraron en aspectos colaterais ou non estritamente pertencentes ao seu ámbito de actuación –a lingua galega nas áreas urbanas, a lingua galega e a variación etaria, e a lingua galega nos medios comunicación, respectivamente– nesta quinta edición permitímonos a licenza de volver mirar cara a nós mesmos e tomar a remuda daquela segunda edición en que a lingua galega e a investigación foran as protagonistas. Facíase necesario, por dúas razóns, deitarmos a ollada no labor máis visible e central da actividade docente como é a impartición de aulas. Primeiramente, porque esta constitúe a cerna da actividade académica e somos da idea de que na relación profesorado-alumnado,

nos usos lingüísticos que nesa relación se estableceren, está en xogo, por así dicir, termos unha universidade que se poida mirar e recoñecer a si mesma como verdadeiramente galega.

En segundo lugar, porque a universidade está a vivir momentos de mudanza. O anunciado Espazo Europeo de Educación Superior (EEES) comeza xa a ser unha realidade que no terreo lingüístico se revela como un reto inadiable para aquelas universidades que, como a nosa, contan cunha lingua propia nunha situación de inferioridade, cuantitativa e cualitativamente, no que á presenza e aos ámbitos de uso se refire. Sabermos converter o EEES nunha oportunidade, máis que nun perigo, debe ser unha cita marcada con letras grosas nas axendas das autoridades universitarias.

O 10% de docencia en lingua galega existente na actualidade na Universidade da Coruña ou o 15% global do conxunto das tres universidades galegas son porcentaxes, alén de afastadas do uso e coñecemento reais que a sociedade galega presenta, dabondo ruborizantes como para permanecermos impasibles por máis tempo.

Así pois, quen se achegar a estas páxinas, atopará unha radiografía, se non exhaustiva, si bastante completa, plural e diversa do binomio lingua-docencia universitaria, xa non só nas institucións universitarias que conforman o Sistema Universitario Galego, senón tamén en tres importantes universidades do Estado español en que convive máis dun código lingüístico: a Universidade de Barcelona, a Universidade do País Vasco e a Universidade de Valencia. A unanimidade con que se adoita aprobar a normativa lingüística universitaria, as medidas incentivadoras deseñadas ou o importante labor que poden desempeñar os servizos lingüísticos universitarios son lugares comúns adoito mencionados nas páxinas seguintes, onde tamén hai un espazo para a experiencia persoal de quen se incorporou no seu día ao labor docente en lingua galega, para a abordaxe das políticas xa non exclusivas do ámbito universitario, senón as situadas no eido da transferencia do coñecemento, a innovación e a investigación, e mais para coñecermos a situación doutras linguas minoritarias pertencentes a outros escenarios europeos e que meritoriamente nos foi transmitida en lingua galega por investigadores que no seu día fixeron da nosa a súa lingua.

Mención á parte, entendemos, merece a conferencia de clausura que pon cabo a este volume, a cargo do profesor Moreno Cabrera, cuxas lúcidas reflexións e achegas se fan máis necesarias en tempos como os actuais en que prexuízos sen fundamento ningún que se pensaban superados parecen querer botar por terra os cativos, mais irrenunciáveis e fundamentais, puntos de acordo e logros que se xulgaban conquistados e feitos patrimonio común da sociedade galega.

Agardemos, en definitiva, que nuns anos, cando o EEES sexa xa unha realidade plenamente en marcha e se proceda á súa avaliación, estas páxinas que agora presentamos teñan continuación noutras que recollan a emenda das carencias nelas detectadas, a materialización con éxito dos proxectos nelas esbozados e unhas porcentaxes de uso máis esperanzadoras, sen que isto último signifique, nin moito menos, caermos no erro de reducir a cuestión á simple estatística. Entre tanto isto non acontecer, as presentes son testemuño escrito do dito e do exposto polas persoas participantes en novembro de 2008 e ás cales lles agradecemos a súa presenza. Son, así mesmo, o negro sobre branco que serve de complemento final aos restantes materiais –os arquivos de son e as presentacións informáticas– dispoñibles desde hai meses no sitio web do Servizo de Normalización Lingüística.

OS EDITORES